

Nr 16

Kungl. Maj:ts proposition om tillämpning av 2 § lagen (1973: 861) om lokal kristidsförvaltning; given den 9 januari 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner av Kungl. Maj:t meddelat förordnande om tillämpning av 2 § lagen om lokal kristidsförvaltning.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 januari 1974.

Närvarande: ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÅNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Feldt, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *tillämpning av 2 § lagen (1973: 861) om lokal kristidsförvaltning* och anför.

Lagen (1973: 861) om lokal kristidsförvaltning innehåller i 2 § bestämmelser om att kommun kan åläggas uppgifter av betydelse för folkförsörjningen. Med avseende på dessa bestämmelser är lagen utformad som en fullmaktslag. Övriga bestämmelser i lagen avser planläggning m. m. och gäller permanent. Lagen ersätter från och med år 1974 den tidigare gällande lagen (1939: 254) om skyldighet för kommun att fullgöra vissa av krig m. m. föranledda arbetsuppgifter. En närmare redogörelse för lagens bestämmelser finns i prop. 1973: 132.

I lagens 1 § anges under vilka förutsättningar kommun kan åläggas sådana uppgifter som avses i 2 §. Enligt 1 § första stycket träder sålunda bestämmelserna i 2 § i tillämpning, om riket kommer i krig. Enligt andra stycket får Kungl. Maj:t förordna att bestämmelserna i 2 § skall tillämpas vid krigsfara och under förhållanden som avses i 1 § tredje stycket allmänna ransoneringslagen (1954: 280). Sådana förhållanden innebär att det till följd av krig mellan främmande makter eller annan utom riket inträffad utomordentlig händelse uppkommit knapphet eller betydande fara för knapphet inom riket på förnödenhet, som erfordras för krigsbruk eller för ekonomisk försvarsberedskap eller som eljest är av vikt för befolkningen eller produktionen.

Förordnande enligt 1 § andra stycket skall inom en månad eller, om riksdagssession ej pågår, inom en månad från början av nästkommande session underställas riksdagen för prövning av frågan om förordnandet skall bestå. Förordnandet förfaller, om sådan underställning ej sker eller riksdagen ej godkänner förordnandet inom två månader från det underställning skett.

I 2 § ges allmänna bestämmelser om vilka uppgifter som kan åläggas kommunerna enligt lagen. Kommun är sålunda skyldig att i den omfattning som Kungl. Maj:t bestämmer fullgöra uppgifter för att fylla

befolkningens eller produktionens behov av viktiga förnödenheter eller för att tillgodose annat ändamål av betydelse för folkförsörjningen. I andra stycket föreskrivs att kommun i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer skall medverka vid allmän prisreglering.

Lagens övriga bestämmelser äger, som nämnts, tillämpning utan särskilt förordnande. I 3 § hänvisas till lagen (1964: 63) om kommunal beredskap beträffande kommuns skyldighet att i fredstid vidta de förberedelser som behövs för folkförsörjningen. I 6 och 9 §§ görs motsvarande hänvisning i fråga om kommuns krigsorganisation och kommuns rätt till statsbidrag för planläggningskostnader. I 4 och 5 §§ finns bestämmelser om kristidsnämnd och om val till sådan nämnd, dess arbetsformer m. m. Tillsynsuppgifter åläggs i 7 och 8 §§ i olika avseenden kommunstyrelsen och länsstyrelsen. I 10 § regleras länsstyrelsens möjligheter att förmå kommun att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Fullföljdsbestämmelser upptas i 11 §. Slutligen ges i 12 § en bestämmelse om tillämpningsföreskrifter.

Det kan nämnas att Kungl. Maj:t i kungörelsen (1973: 863) om kristidsnämnder närmare angett de uppgifter som det åligger kristidsnämnd att fullgöra när 2 § lagen om lokal kristidsförvaltning äger tillämpning.

Den 30 november 1973 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (1973: 1079) om tillämpning av 2 § lagen (1973: 861) om lokal kristidsförvaltning. I kungörelsen, som trädde i kraft den 1 januari 1974, förordnades, med stöd av 1 § andra stycket lagen om lokal kristidsförvaltning, att 2 § samma lag skulle äga tillämpning till och med den 30 november 1974. Detta förordnande bör nu, på sätt som anges i lagen, underställas riksdagen.

Det kan erinras om att Kungl. Maj:t i prop. 1973: 203, dagtecknad den 16 november 1973, hemställde om riksdagens samtycke till förordnande om tillämpning av allmänna ransoneringslagen (1954: 280) och allmänna förfogandelagen (1954: 279) till och med den 30 november 1974. Därvid hänvisades till minskningen av oljeleveranser till Sverige och den därav föranledda oljebristen samt de återverkningar denna kunde väntas få på folkförsörjningen. Riksdagen lämnade det begärda samtycket den 11 december 1973 (FöU 1973: 28, rskr 1973: 367), och kungörelser (1973: 1077 och 1078) om lagarnas tillämpning utfärdades den 14 december 1973.

Det torde under dessa förhållanden vara uppenbart att föreskrivna förutsättningar för det meddelade förordnandet om tillämpning av 2 § lagen om lokal kristidsförvaltning föreligger.

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t den 14 december 1973 utfärdat kungörelse (1973: 1080) om ransonering av flytande bränsle, m. m. och att kristidsnämnderna ombesörjer vissa uppgifter i anslutning till ransoneringen. I vilken grad kommunerna i fortsättningen kommer att

behöva medverka i försörjningsarbetet kan inte nu bedömas i detalj. Omfattningen av ransoneringsåtgärder m. m. blir i detta hänseende avgörande.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna Kungl. Maj:ts förordnande om tillämpning av 2 § lagen (1973: 861) om lokal kristidsförvaltning.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson